

حق تو انابی است!

ترجمہ: بہناز توکلی

انتشار: سائت حق کودکی

<http://right-to-childhood.com>

موضوع توانایی است!

توضیحی درباره‌ی پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه (دارای معلولیت)

یونیسف و موسسه‌ی ویکتور پیندا (دنیایی توانمند)، ۲۰۰۸

ترجمه: بهناز توکلی

انتشار: سایت حق کودکی

ارجاع: یونیسف و موسسه‌ی ویکتور پیندا (دنیایی توانمند). ۲۰۰۸. موضوع توانایی است! : توضیحی درباره‌ی کنوانسیون حقوق افراد توان‌خواه (دارای معلولیت). ترجمه‌ی بهناز توکلی. سایت حق کودکی، ۲۰۱۵

1. بیسمارک بناویدس، ۱۳، نیکاراگونه

موضوع

پا ندارم،

اما هنوز احساس دارم،

نمی‌توانم بینم،

اما تمام مدت در حال تفکر،

و با وجود اینکه نمی‌شنوم،

هنوز می‌خواهم ارتباط برقرار کنم.

چرا آدم‌ها من را بی‌فایده، بی‌فکر و بی‌صدا فرض می‌کنند،

وقتی که من هم مثل بسیاری دیگر می‌توانم برای دنیایمان ایده‌هایی داشته باشم.

(کُرالی سیورزو، ۱۴ ساله، بریتانیا)

این شعر از زبان میلیون‌ها کودک و بزرگسالی سخن می‌گوید که در گوشه و کنار این جهان زندگی می‌کنند و توان خواه هستند. بسیاری از آنها هر روز با تبعیضاتی روبه‌رو می‌شوند. توانایی‌هایشان نادیده گرفته شده و استعدادهایشان ناچیز انگاشته می‌شوند. آنها از آموزش و خدمات سلامتی و بهداشتی‌ای که نیاز دارند، برخوردار نیستند و از فعالیت در جامعه‌شان محروم می‌شوند.

اما، کودکان و بزرگسالان توان خواه دقیقا همان حقوق سایر افراد را دارند.

2. جاوئن راکمونبردیف، ۱۲، ازبکستان

اقدام برای تغییر

به دلایلی که ذکر شد، پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه به وجود آمده است. این توافق بین‌المللی از دولت‌ها در سراسر جهان می‌خواهد تا حقوق کودکان و بزرگسالانی که توان‌خواه هستند به رسمیت شناخته شود.

یونیسف و همراهانش تمام دولت‌ها را به تصویب پیمان‌نامه تشویق می‌کنند. تصویب کنوانسیون، کودکان توان‌خواه را در مقابل تبعیض محافظت می‌کند و فراگیری آنها در جامعه را ترویج می‌دهد. همه‌ی ما در این فرایند نقش داریم. برای آنکه اطمینان حاصل کنید با همه‌ی انسان‌ها آن‌طور که باید، رفتار می‌شود و بدانید چطور در این فرایند شریک شوید، به خواندن ادامه دهید.

درباره‌ی این کتاب

این کتاب با مشارکت کودکان و برای کودکان تهیه شده است تا پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه را معرفی کند. در این کتاب توضیح می‌دهیم که این کنوانسیون چرا به‌وجود آمد و چگونه می‌تواند به احقاق حقوق افراد توان‌خواه کمک کند. ما امیدواریم شما بتوانید از این کتاب استفاده کرده و در انتقال اطلاعات موجود به دیگران کمک کنید تا بدین‌وسیله کودکان توان‌خواه برای دستیابی به اهدافشان شانس برابری با دیگران داشته باشند.

ممکن است شما توان‌خواه باشید یا کسی را بشناسید که توان‌خواه باشد. افرادی که توان‌خواه هستند ممکن است در شنیدن، دیدن، راه رفتن یا به یاد آوردن،

درک چالش‌های فیزیکی و روانی (معلولیت)

هیچ وقت احساس کرده‌اید که کنار گذاشته شده‌اید؟ کودکان و بزرگسالانی که دیدن، شنیدن، یادگرفتن، یا راه رفتن برای‌شان مشکل است، معمولاً این احساس را تجربه کرده‌اند. موانع زیادی، مانع مشارکت این افراد به میزان و روش مشابه دیگران می‌شوند. بسیاری از این موانع را جامعه ایجاد می‌کند. برای مثال، کودکی بر روی ویلچر می‌خواهد مانند بقیه کودکان به مدرسه برود، اما ممکن است به دلیل اینکه مدرسه سطح شیب‌دار ندارد یا معلم‌ها حمایتگر نیستند، نتواند. برای اینکه همه بتوانند شرکت کنند، باید قوانین حاضر، رفتارها و حتی ساختمان‌ها را تغییر دهیم.

دچار مشکلاتی باشند. اما آنها نیز آرزوها، امیدها و ایده‌هایی دارند که می‌خواهند به اشتراک بگذارند - مثل شعرها و نقاشی‌هایی که در این کتاب منتشر شده است.

ما شما را به به اشتراک گذاشتن این اطلاعات با والدین خود، معلم‌ها، دوستان و هرآن کس که می‌شناسید و فکر می‌کنید علاقه‌مند است، تشویق می‌کنیم.

در این کتاب شما خلاصه‌ای از پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه و دلیل به‌وجود آمدن آن را خواهید خواند. درباره‌ی حقوق و مسئولیت افراد، و همچنین قدم‌هایی که دولت برای احقاق حقوق کودکان توان‌خواه باید بردارد و اقداماتی که

باید انجام دهد، می آموزید. همچنین می توانید یاد بگیرید که خود برای ایجاد تغییر چه اقداماتی می توانید انجام دهید. در انتهای کتاب، لیستی از کلمات و معانی آنها وجود دارد. این لیست یا لغتنامه به شما کمک می کند معنی کلماتی را که ممکن است برای تان تازگی داشته باشد را متوجه شوید.

کنوانسیون چیست؟

پیمان نامه توافقی بین کشورهاست برای آنکه درباره‌ی موضوع مشخصی قوانین یکسانی را دنبال کنند. زمانی که کشوری پیمان نامه‌ای را امضا و تصویب (تایید) می کند، کنوانسیون تبدیل به یک پیمان قانونی می شود و اقدامات دولت را هدایت می کند. تصویب کنوانسیون معمولاً دولت‌ها را به سمت تغییر و اصلاح قوانین خود راهنمایی می کند تا بدین وسیله به اهداف کنوانسیون نزدیک شوند.

حقوق بشر چیست؟

تمام انسان‌ها در جهان، تحت حمایت قوانینی هستند که از حقوق و کرامت ذاتی آنها (کرامتی که تمام انسان‌ها در بدو تولد دارند) دفاع می کنند. هیچ کس مستثنی نیست. برای مثال، هر انسانی حق دارد زندگی کند و از بردگی رها باشد. این حقوق که در اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر درج شده است، توسط تمام کشورهای عضو سازمان ملل در سال ۱۹۴۸ به تصویب رسید.

تمام کودکان حق دریافت خوراکی و خدمات بهداشتی-سلامتی دارند. حق دارند به مدرسه بروند و در مقابل خشونت و آزار حمایت شوند. کودکان همچنین حق دارند زمانی که بزرگسالان در حال تصمیم‌گیری در مورد موضوعات مربوط به آنان هستند، نظر خود را اعلام کرده و این نظرات نیز مورد توجه قرار گیرند. حقوق کودکان در کنوانسیون حقوق کودک تصریح شده است.

پیام، توانایی است!

نویسنده: ویکتور سنتیگو پیندا¹، مدیر بنیاد ویکتور پیندا

وقتی پنج ساله بودم، دیگر راه نرفتم. همینطور که بزرگتر می شدم، عضلاتم ضعیف و ضعیف تر می شدند و حتی برای نفس کشیدن هم یاریم نمی کردند. فکر می کردم چون فرق دارم، هیچ کس دوستم ندارد. والدینم نمی دانستند باید چه کنند، اما همیشه به من عشق می ورزیدند. آنها به من باور داشتند و اجازه می دادند که ریسک کرده و چیزهای جدید را امتحان کنم. من اعتماد به نفس پیدا کردم.

خانواده ام می دانستند که من برای پیدا کردن راهم باید بجنگم. در دوران کودکی، باید نظر دیگران را نسبت به کارهایی که می توانستم انجام دهم و چگونگی انجامشان تغییر می دادم. سرانجام، متوجه شدم که قوانینی وجود دارند که از من حمایت می کنند. به خاطر این قوانین، کمک هایی که نیاز داشتم را دریافت کردم و توانستم دانش آموز موفق شوم. به این فکر می کردم که اگر در جایی که مانند محل زندگی من نبود و از حقوق کودکان حمایت نمی شد، زندگی می کردم چه اتفاقی می افتاد؟ فهمیدم که انسان هایی

توان خواه بودن چیز بدی نیست. حتی می تواند چیزی باشد که به آن افتخار کنید. همه ی ما از همدیگر متفاوت هستیم و هر کدام توانایی های متفاوتی داریم. هر کودکی می تواند بیانگر یک توانایی خاص در خانواده، مدرسه، و جوامع ما باشد. هر کدام از ما ایده ها، تجربیات و توانایی هایی داریم که می توانند به دیگران فوایدی برسانند. این کتاب از همه ی انسان ها با ملیت های مختلف دعوت می کند تا به ما دقیقاً همانطور که هستیم احترام بگذارند.

ویکتور سنتیگو پیندا

مثل من از سراسر جهان در سازمان ملل دور هم جمع می شوند و درباره ی این موضوع صحبت می کنند. تلاش بسیاری کردم تا به این گروه پیوستم.

من کوچکترین نماینده در کمیته ویژه ی سازمان ملل برای تالیف پیمان نامه ی حقوق افراد توان خواه بودم. دوستان زیادی پیدا کردم، ایده هایم را بیان کردم و با همکاری دولت ها پیمان نامه را آماده کردیم.

هر فردی در دنیا با دیگری فرق می کند و نظرات، تجربیات، سنت ها و توانایی های مختلفی دارد. من یاد گرفتم که این تفاوت ها باعث ایجاد فرصت ها، امیدها، آرزوها و دوستی های تازه می شوند.

این کتاب دعوتی است از تمام کودکان، توان خواه یا غیر توان خواه، تا در کنار هم بایستند، قدم بردارند و برای آنچه

¹. ویکتور سنتیگو پیندا آموزگار و فیلم سازی است که با کودکان توان خواه کار می کند تا آنها را از حقوقشان مطلع کند. او سازمان "دنیایی توانمند" را بنیان نهاد تا مردم را با توانایی ها و استعداد های افراد جوان توان خواه آشنا کند. آقای پیندا به منظور اشاعه ی احترام و کرامت و توسعه ی فرصت های برابر برای همگان، با سازمان ملل، بانک جهانی و رهبران دولت ها همکاری کرده است. او دیستروفی عضلانی (تحلیل عضلانی) دارد و از ویلچر استفاده می کند.

برحق است بچنگند. تفاوت‌های میان انسان‌ها در جهان پیرامون ما، گنجینه‌ای است که باید قدر نهاده و به اشتراک گذاشته شوند. هر کودکی عضوی از خانواده‌ی جهان است و با توانایی‌های منحصر به فردش سهمی می‌پردازد. همه‌ی کودکان به حساب آورده می‌شوند.

خوشحالم وقتی که...

من با چیزهای کوچک خوشحالم

خوشحالم وقتی آدم‌ها متوجه می‌شوند که چه می‌خواهم بگویم

وقتی با آدم‌ها در یک سطح برابر صحبت می‌کنم

من خوشحالم چون به خودم افتخار می‌کنم

خوشحالم وقتی درس می‌خوانم

با درس خواندن، اطلاعات جدیدی به دست می‌آورم

اخبار تمام جهان را می‌فهمم

می‌توانم حساب کنم که برای غذایی که می‌خورم چقدر باید پرداخت کنم

می‌توانم بگویم افکارم درست هستند یا غلط

خوشحالم برای آنکه می‌توانم خیلی از کارها را به تنهایی انجام دهم

خوشحالم برای آنکه کاری هست که خیلی دوست دارم انجام بدهم

وقتی دارم فوتبالیست‌ها را تشویق می‌کنم خوشحالم

چون انگیزه‌ی‌شان فوق‌العاده است

احساس می‌کنم یکی از آنها هستم

و خیلی هیجان‌زده می‌شوم

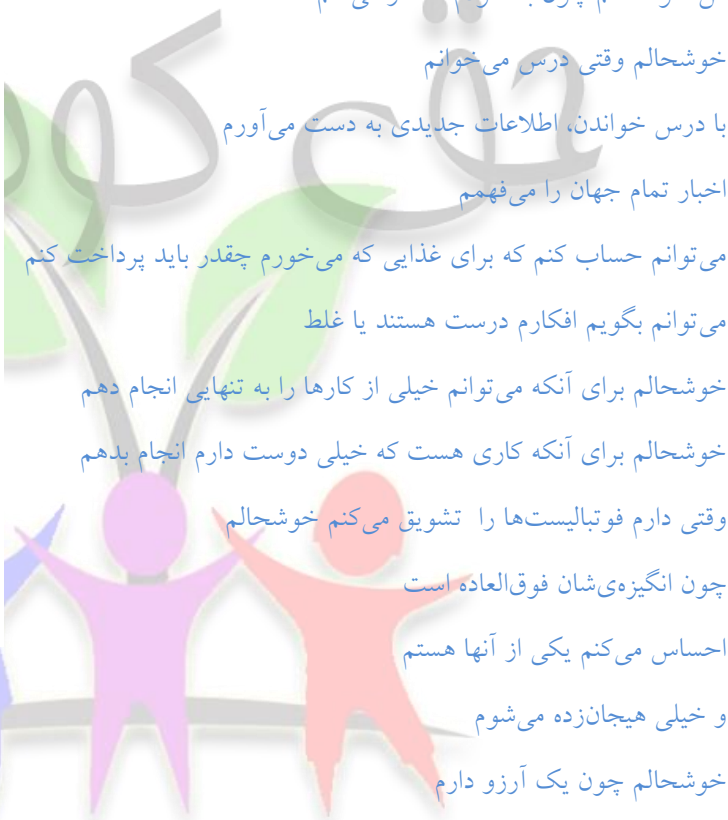
خوشحالم چون یک آرزو دارم

شاید به نظر کوچک بیاید اما

هرروز را با برنامه و صادقانه زندگی کردن

من را خوشحال می‌کند.

(کیم یونا، ۱۵ ساله، کره جنوبی)

درباره‌ی کنوانسیون

پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه توافقی بین کشورهای سراسر دنیا است تا تضمین کنند که با تمام افراد، چه توان‌خواه و چه غیر توان‌خواه، برابر رفتار می‌شود. کنوانسیون‌ها که گاهی پیمان‌نامه، میثاق، توافقات بین‌المللی یا اسناد حقوقی نامیده می‌شوند، به دولت شما نشان می‌دهند که چه کارهایی باید انجام دهند تا شما از حقوق خود بهره‌مند شوید. این قوانین شامل حال تمام بزرگسالان و کودکان توان‌خواه، چه دختر و چه پسر نیز می‌شوند.

پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه در ۱۳ دسامبر ۲۰۰۶ تصویب و تا ۲ آوریل ۲۰۰۸، با پیوستن ۲۰ کشور به آن، لازم‌الاجرا شد.²

با وجود اینکه پیمان‌نامه شامل تمام افراد توان‌خواه، فارغ از سن آنها می‌شود، این کتاب به بررسی این حقوق در زندگی کودکان می‌پردازد. چون شما مهم هستید!

چرا کنوانسیون مهم است؟

اگر شما، والدین‌تان، یا فردی در خانواده‌تان توان‌خواه است، این کنوانسیون اطلاعات مفید و دلگرم‌کننده‌ای به شما خواهد داد. پیمان‌نامه، شما، خانواده، و دوستانی که قصد کمک دارند را راهنمایی می‌کند تا بتوانید حقوق خود را به کار گیرید. پیمان‌نامه همچنین اقداماتی که دولت برای احقاق حقوق تمام افراد توان‌خواه باید انجام دهد را شرح می‌دهد.

پیمان‌نامه نتیجه‌ی همکاری دولت‌ها و افراد زیادی است که با اشکال مختلف توان‌خواهی از سراسر جهان گرد هم آمده‌اند. آنها با بررسی قوانین و اقدامات موثری که به افراد توان‌خواه کمک می‌کنند به مدرسه بروند، کار و تفریح کرده و در جوامع خود با شادی زندگی کنند، ایده‌هایی به دست آوردند.

برای کسب اطمینان از اینکه کودکی که توان‌خواه است می‌تواند به مدرسه برود، بازی کند و در کارهایی که تمام کودکان دوست دارند انجام دهند، مشارکت کند، بسیاری از قوانین، رفتارها و حتی ساختمان‌های موجود باید تغییر کنند. اگر دولت شما کنوانسیون را تصویب کرده است، یعنی با این تغییرات هم موافقت کرده است.

مهم است که به یاد داشته باشیم که حقوقی که در این پیمان‌نامه آمده است، حقوق جدیدی نیستند. آنها دقیقاً همان حقوقی هستند که در اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر، پیمان‌نامه حقوق کودک و دیگر پیمان‌نامه‌های بین‌المللی حقوق بشر نیز وجود داشت. پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه تنها این حقوق را برای افراد توان‌خواه هم تضمین می‌کند.

². نگاه کنید به قوانین پیمان‌نامه در www.un.org/disabilities

آرمان ما در زندگی مثبت‌اندیشی است
 گوش کن دوست من، گوش کن
 بگذار آرمانت اعتماد باشد و عشق
 زندگی، هدیه‌ای از خداست
 تو را به تمام مخلوقات زمین و آسمان
 اگر دوستانی داری که توان خواه است
 نزدیک‌شان بمان، بگذار حس کنند که امنیت دارند
 از آنها بخواه که مثبت‌اندیش باشند و به زندگی عشق بورزند
 بگو ناامیدی همان ترس است
 و استقامت و اراده نشانه‌های شجاعت
 امید، هدف ماست در زندگی
 لبخندی آرام ما را به سوی یکدیگر می‌آورد
 نه در زندگی ناامیدی وجود دارد و نه در ناامیدی زندگی
 (جوان جهاد مدهات، ۱۳ ساله، عراق)

قوانین چه هستند؟

قوانین مقرراتی هستند که همه باید رعایت کنند تا بتوانند به یکدیگر احترام گذاشته و در کنار هم امن زندگی کنند.

تصویب کردن یعنی چه؟

وقتی دولتی پیمان‌نامه‌ای را تصویب می‌کند، بدین معنی است که توافق کرده است تا تمام تلاشش را برای اجرای مفاد پیمان‌نامه به کار گیرد. بررسی کنید که آیا کشور شما پیمان‌نامه را تصویب کرده است یا خیر. اگر تصویب کرده باشد، شما می‌توانید به نمایندگان دولت، مسئولیت‌های‌شان را یادآوری کنید. سازمان ملل لیستی از کشورهای عضو پیمان‌نامه که آن را امضا کرده و به تصویب رسانده‌اند منتشر کرده است. برای آنکه به صورت آنلاین این لیست را ببینید، به صفحه‌ی www.un.org/disabilities سازمان ملل رجوع کنید.

خلاصه‌ای از پیمان‌نامه‌ی حقوق افراد توان‌خواه

پیمان‌نامه از تعهدات زیادی صحبت کرده و در ۵۰ ماده این تعهدات را به صورت شفاف توصیف می‌کند. منظور از "دولت" در ادامه‌ی متن، دولت‌هایی هستند که کنوانسیون را تصویب کرده و عضو شده‌اند.

ماده ۱: هدف

این ماده خلاصه‌ای است از اهداف اصلی پیمان‌نامه که شامل حمایت، ارتقاء و تضمین تمامی حقوق و آزادی‌های انسانی افراد از جمله کودکان توان‌خواه می‌شود.

ماده ۲: تعاریف

این ماده، لیستی از کلماتی است که در پیمان‌نامه آمده و معنی خاصی دارند. برای مثال، در این پیمان‌نامه "زبان" هم به معنی زبان گفتاری است و هم زبان‌های اشاره و دیگر فرم‌های زبان غیرگفتاری است. "ارتباط"، زبان‌ها، نمایش‌های متنی، خط بریل (که حروف و اعداد را با نقطه‌های برجسته نشان می‌دهد)، ارتباط از طریق لمس کردن، چاپ درشت، و امکانات چندرسانه‌ای قابل دسترس (مانند وب‌سایت‌ها یا فایل صوتی) را شامل می‌شود.

ماده ۳: اصول کلی

اصلی‌ترین اصول و باورهای پیمان‌نامه موارد زیر هستند:

- الف) احترام به کرامت ذاتی، آزادی برای تصمیمات شخصی و برخورداری از استقلال
- ب) عدم تبعیض (برخورد عادلانه با همگان)
- پ) مشارکت کامل و به شمار آورده شدن در جامعه
- ت) احترام به تفاوت‌ها و پذیرش افراد توان‌خواه به عنوان قسمتی از گوناگونی انسانی
- ث) فرصت‌های برابر

ج) دسترسی (دسترسی داشتن به سیستم حمل‌ونقل، اماکن و اطلاعات، و محروم نشدن از دسترسی به دلیل اینکه شما توان‌خواه هستید)

چ) برابری بین زنان و مردان (داشتن فرصت‌های برابر فارغ از اینکه شما دختر یا پسر هستید)

ح) احترام به توانایی‌های روبه‌رشد کودکان توان‌خواه، و حق حفظ هویت خود (احترام گذاشتن به شما به خاطر توانایی‌هایی که دارید و افتخار کردن به خودتان، همانطور که هستید).

ماده ۴: تعهدات کلی

هیچ قانون تبعیض آمیزی نباید علیه افراد توان‌خواه وجود داشته باشد. در صورت لزوم، دولت‌ها باید قوانین جدیدی به‌وجود آورده و اجرا کنند که حقوق افراد توان‌خواه به رسمیت شناخته شود. دولت‌ها باید راه‌هایی برای تغییر قوانین

قدیمی یا سنت‌هایی پیدا کنند که باعث ایجاد تبعیض علیه افراد توان‌خواه می‌شوند.

در به وجود آوردن قوانین و سیاست‌های جدید، دولت باید از افراد توان‌خواه از جمله کودکان بخواهد پیشنهادات خود را ارائه کنند.

ماده ۵: برابری و عدم تبعیض

قوانین یا رسومی که کودکان توان‌خواه را از انجام کارهایی که باقی کودکان انجام می‌دهند منع می‌کند، باید تغییر کنند. زمانی که دولت می‌خواهد این قوانین و سیاست‌ها را تغییر دهد، باید با سازمان‌هایی که با کودکان توان‌خواه کار می‌کنند، مشورت کند.

دولت‌ها حق تمام مردم ساکن کشور برای مورد حمایت قرار گرفتن از طرف قانون و همچنین برابری در برخورداری از قانون آن کشور را به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۶: زنان توان‌خواه

دولت‌ها می‌دانند که زنان و دختران توان‌خواه با انواع مختلفی از تبعیض روبه‌رو هستند. دولت‌ها قول می‌دهند که از حقوق و آزادی‌های انسانی این افراد حمایت کنند.

ماده ۷: کودکان توان‌خواه

دولت‌ها تضمین می‌کنند که تمام اقدامات ممکن را انجام دهند تا کودکان توان‌خواه نیز به صورت برابر با کودکان دیگر، از حقوق و آزادی‌های انسانی خود بهره‌مند شوند. آنها همچنین قول می‌دهند که کودکان توان‌خواه بتوانند در مورد مسائل مربوط به خودشان اظهار نظر کنند. در تصمیم‌گیری‌ها ابتدا باید منفعت کودک در اولویت قرار بگیرد.

ماده ۸: آگاه‌سازی

بی‌عدالتی‌هایی که نسبت به کودکان و بزرگسالان توان‌خواه اتفاق می‌افتد، باید در رسانه‌ها بازتاب داده شوند.

دولت‌ها باید همه‌ی مردم را درباره‌ی حقوق، کرامت، موفقیت‌ها و مهارت‌های افراد توان‌خواه آگاه کند. دولت‌ها تضمین می‌کنند که با کلیشه‌ها، تعصبات و کارهایی که ممکن است به افراد توان‌خواه آسیب بزنند، مبارزه کنند. برای مثال، مدرسه‌ی شما باید نگرش مبتنی بر احترام به افراد توان‌خواه را حتی بین کودکان بسیار خردسال پرورش دهد.

ماده ۹: دسترسی

دولت‌ها موافقت می‌کنند که زندگی مستقل افراد توان‌خواه و مشارکت آنها در جامعه را امکان‌پذیر کنند. هر مکانی که برای عموم مردم قابل استفاده است مانند ساختمان‌ها، خیابان‌ها، مدارس و بیمارستان‌ها باید برای افراد توان‌خواه از جمله کودکان هم قابل دسترسی باشد. اگر شما در یک ساختمان عمومی هستید و به کمک احتیاج دارید، باید یک راهنما، قرائت‌گر یا مترجم شفاهی حرفه‌ای زبان اشاره برای مساعدتان حضور داشته باشد.

دختران و پسران توان‌خواه همان حقوقی را دارند که کودکان دیگر دارند. برای مثال، همه‌ی کودکان حق دارند به مدرسه بروند، بازی کنند، از خشونت در امان باشند و در تصمیم‌گیری‌های مربوط به امور خود مشارکت کنند. دولت‌ها باید اطلاعات و حمایت‌های لازم را فراهم آوردند تا کودکان توان‌خواه از حقوق خود آگاه شوند.

ماده ۱۰: حق زندگی

هر انسانی با حق زندگی کردن متولد می‌شود. دولت‌ها تضمین می‌کنند که همه‌ی انسان‌ها، چه توان‌خواه و چه غیر توان‌خواه، به صورت برابر از این حق بهره می‌برند.

ماده ۱۱: شرایط مخاطره‌آمیز و فوریت‌ها

افراد توان‌خواه حق دارند که در زمان جنگ، فوریت‌ها و یا بلایای طبیعی مثل طوفان، مانند دیگران حمایت شده و در امان باشند. از لحاظ قانونی، شما نباید به دلیل توان‌خواه بودن از [رفتن یا ماندن در] پناهگاه محروم شوید یا تنها رها شوید، درحالی‌که دیگران نجات پیدا کرده‌اند.

ماده ۱۲: برابری در برابر قانون

افراد توان‌خواه حق دارند درست مانند دیگران از "ظرفیت‌های قانونی" بهره‌مند شوند. این یعنی وقتی شما بزرگ شدید، چه توان‌خواه باشید و چه نه، می‌توانید کارهایی مانند دریافت وام تحصیلی یا امضای اجاره‌نامه برای اجاره‌ی آپارتمان شخصی‌تان را انجام دهید. علاوه بر این، شما می‌توانید مالک یک دارایی شده یا آن را به ارث ببرید.

در مورد فن‌آوری چه؟

استفاده از تلفن‌ها، کامپیوترها و فن‌آوری‌های دیگر باید برای تمام افراد با توانایی‌های متفاوت ساده باشد. برای مثال، وبسایت‌ها می‌توانند طوری طراحی شوند که افرادی که در استفاده از کیبورد، دیدن یا شنیدن مشکلاتی دارند، بتوانند با روشی دیگر از اطلاعات استفاده کنند. یک کامپیوتر می‌تواند کیبوردی با خط بریل داشته باشد و یا گوینده‌ای داشته باشد که مطالب روی صفحه‌ی مانیتور را بخواند.

ماده ۱۳: دسترسی به عدالت

اگر جرمی علیه شما اتفاق بیفتد و آسیب ببینید، یا شاهد آسیب دیدن کسی باشید، و یا اینکه متهم به انجام کار اشتباهی باشید، این حق را دارید که در زمان بررسی موضوع، با شما عادلانه

برخورد شود. برای بیان نظرات و افکار خود، شما باید در تمام مراحل قانونی، یاری شوید.

ماده ۱۴: آزادی و امنیت فرد

دولت‌ها باید اطمینان دهند که آزادی افراد توان‌خواه به همان میزان آزادی افراد دیگر توسط قانون حمایت شود.

ماده ۱۵: رهایی از شکنجه، رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز و یا مجازات

هیچ انسانی را نباید مورد ظلم، شکنجه، یا تحقیر قرار داد. به علاوه هرکسی حق دارد که از شرکت در آزمایشات علمی یا پزشکی خودداری کند.

ماده ۱۶: رهایی از خشونت و سوءاستفاده

کودکان توان خواه باید در مقابل خشونت و سوءاستفاده حمایت شوند. آنها نباید در محیط خانه‌ی خود یا خارج از آن آسیب ببینند یا مورد بدرفتاری قرار گیرند. اگر زمانی مورد خشونت یا بدرفتاری قرار گرفتید، حق دارید برای پایان دادن به سوءاستفاده و بهبود یافتن، [از افراد دیگر یا سازمان‌های مربوطه] کمک بگیرید.

ماده ۱۷: حمایت از فرد

هیچ کس حق ندارد که به دلیل توانایی‌های فیزیکی یا ذهنی‌تان، با شما به عنوان انسان ناکامل برخورد کند. شما حق دارید که همانطور که هستید توسط دیگران محترم شمرده شوید.

ماده ۱۸: آزادی تردد و ملیت

هرکودکی حق دارد که نام و ملیتش به صورت قانونی ثبت شود. کودکان همچنین حق دارند تا جایی که ممکن است والدین خود را بشناسند و مراقبت لازم را از آنها دریافت کنند. افراد نباید به دلیل توان خواه بودنشان از ورود به کشوری یا خروج از آن منع شوند.

ماده ۱۹: زندگی مستقل و به حساب آورده شدن در جامعه

انسان‌ها، چه توان خواه و چه غیر توان خواه، حق دارند نسبت به محل زندگی خود تصمیم بگیرند. شما حق دارید زمانی که بزرگ شدید، در صورت ترجیح، زندگی مستقلی داشته باشید و در جامعه به حساب آورده شوید. اگر برای زندگی در جامعه به کمک احتیاج دارید، باید به خدمات حمایتی مانند مراقبت در خانه یا مساعدت‌های شخصی دسترسی داشته باشید.

ماده ۲۰: تحرک شخصی

کودکان توان خواه حق دارند تحرک داشته [و در عین حال] مستقل باشند. برای این کار دولت‌ها باید به آنها کمک کنند.

ماده ۲۱: آزادی بیان و عقیده، و دسترسی به اطلاعات

افراد حق دارند که نظراتشان را بیان کنند، بخواهند به اطلاعات دسترسی پیدا کرده، آنها را دریافت کنند و به اشتراک بگذارند. آنها همچنین حق دارند که این اطلاعات را به شکلی که برایشان قابل فهم و استفاده باشد، دریافت کنند.

ماده ۲۲: احترام به حریم خصوصی

هیچ انسانی نباید در امور خصوصی دیگری، چه افراد توان خواه یا دیگران، دخالت کند. کسانی که درباره‌ی دیگران اطلاعاتی دارند، برای مثال در جریان وضعیت سلامتی آنها هستند، باید این اطلاعات را نزد خود نگه دارند.

ماده ۲۳: احترام به خانه و خانواده

انسان‌ها حق دارند که با خانواده‌ی خود زندگی کنند. اگر شما توان‌خواه هستید، دولت باید خانواده‌ی شما را در هزینه‌ها، اطلاعات و خدمات مرتبط با معلولیت، حمایت کند. کسی نباید شما را به این دلیل که توان‌خواه هستید از والدین‌تان جدا کند! اما اگر شما نمی‌توانید با خانواده‌ی درجه اول خود زندگی کنید، دولت باید امکان مراقبت از شما را از سوی اقوام دورتر یا جامعه فراهم کند. در زمینه‌ی دسترسی به اطلاعات بهداشت و سلامت باروری، ازدواج و تشکیل خانواده، افراد جوان توان‌خواه از همان حقوق افراد دیگر برخوردار هستند.

کودکان توان‌خواه حق دارند که تحرک داشته و مستقل باشند.

ماده ۲۴: آموزش

انسان‌ها حق دارند به مدرسه بروند. اگر شما توان‌خواه هستید، نباید به این دلیل از آموزش محروم شوید و همچنین نباید در مدارس جداگانه درس بخوانید. شما حق دارید همان آموزش و برنامه‌ی آموزشی‌ای را دریافت کنید که کودکان دیگر دریافت می‌کنند، و برای به وقوع پیوستن این حق، دولت باید در صورت نیاز به شما کمک کند. برای مثال، دولت باید راه‌های مناسبی برای تان پیدا کند، تا شما به وسیله‌ی آنها بتوانید ارتباط برقرار کرده و معلم‌های تان بتوانند به نیازهای شما پاسخ دهند.

ماده ۲۵ و ۲۶: بهداشت و بازپروری

افراد توان‌خواه، در سطح و کیفیتی یکسان با دیگران از حق دسترسی به خدمات بهداشتی موجود و رایگان برخوردار هستند. اگر شما توان‌خواه هستید، حق دارید از خدمات بهداشتی و بازتوانی استفاده کنید.

ماده ۲۷: کار و استخدام

افراد توان‌خواه حق دارند که به صورت برابر با دیگران و فارغ از هرگونه تبعیضی شغلی را داشته باشند که آزادانه برگزیده‌اند.

ماده ۲۸: استانداردهای مناسب زندگی و حمایت‌های اجتماعی

افراد توان‌خواه حق دارند فارغ از هرگونه تبعیضی به خوراک، آب سالم، پوشاک و مسکن دسترسی داشته باشند. دولت باید به افرادی که توان‌خواه هستند و در فقر زندگی می‌کنند، کمک کند.

ماده ۲۹: مشارکت در زندگی سیاسی و عمومی

افراد توان‌خواه حق دارند در زندگی سیاسی و عمومی مشارکت داشته باشند. زمانی که شما به سن قانونی لحاظ شده در قانون کشور خود رسیدید، چه توان‌خواه باشید و چه نباشید، حق دارید که گروه تشکیل دهید، به مردم خدمت کنید، به صندوق‌های رأی‌گیری دسترسی داشته باشید، رأی دهید و برای سمتی دولتی انتخاب شوید.

ماده ۳۰: مشارکت در برنامه‌های فرهنگی، تفریح، فراغت، و ورزش

افراد توان‌خواه نیز مانند دیگران حق دارند که در برنامه‌های هنری، ورزشی، فیلم‌ها و دیگر فعالیت‌های تفریحی شرکت کرده و لذت ببرند. بنابراین تئاترها، موزه‌ها، زمین‌های بازی و کتابخانه‌ها باید برای همه از جمله کودکان توان‌خواه قابل دسترس و قابل استفاده باشد.

ماده ۳۱: جمع‌آوری آمار و داده‌ها

دولت‌ها باید به منظور توسعه‌ی برنامه‌ها و خدمات بهتر، نسبت به جمع‌آوری اطلاعات در مورد موضوع توان‌خواهی (معلولیت) اقدام کنند. باید با افراد توان‌خواهی که در تحقیقات مرتبط با این موضوع شرکت می‌کنند، انسانی و محترمانه رفتار شود. هرگونه اطلاعات خصوصی‌ای که آنها ارائه می‌کنند باید محرمانه بماند. آمارهای جمع‌آوری شده باید در اختیار افراد توان‌خواه و دیگران قرار گیرند.

ماده ۳۲: همکاری‌های بین‌المللی

کشورها باید در اجرای مفاد این پیمان‌نامه به یکدیگر کمک کنند. برای مثال کشورهایی که منابع بیشتری دارند (منابعی نظیر اطلاعات علمی با فن‌آوری مفید)، باید آنها را با کشورهای دیگر به اشتراک بگذارند تا بدین صورت افراد بیشتری در جهان بتوانند از حقوق مندرج در این پیمان‌نامه بهره‌مند شوند.

ماده ۳۳ تا ۵۰: قوانین مربوط به همکاری، نظارت و اجرای پیمان‌نامه

کنوانسیون حقوق افراد توان‌خواه در مجموع ۵۰ ماده دارد. مفاد ۳۳ تا ۵۰ درباره‌ی این است که چگونه بزرگسالان به خصوص افراد توان‌خواه، سازمان‌های مرتبط و دولت‌ها می‌توانند با یکدیگر همکاری کرده و اطمینان حاصل کنند که تمام افراد توان‌خواه از تمام حقوق خود بهره‌مند شوند.³

³. برای دیدن متن این مفاد رجوع کنید به www.un.org/disabilities

دو دنیا...

3. الریا دی اولاً، ۱۶، ایتالیا

پاره پاره میان گوش‌های

سکوت و صدا،

نامطمئن، ناتوان در پیوستن...

اشک‌ها سرازیر می‌شوند...

نادانسته کنار گذاشته شدن،

طرد شدگی و احساس عدم تعلق...

اشک‌ها سرازیر می‌شوند...

آنگاه

دست‌هایی که می‌کشند،

هل می‌دهند و تشویق می‌کنند

بی‌امان...

اشک‌ها سرازیر می‌شوند، لب‌خند زاده می‌شود...

هنوز درمانده اما

مهرآگین...

(سارا لزلی، ۱۶ ساله، آمریکا)

چگونه حقوق واقعی می‌شوند؟

کودکان توان‌خواه دقیقاً همان حقوقی را دارند که کودکان دیگر دارند. شما باید دنیا را درباره‌ی پیمان‌نامه مطلع کنید.

انسان‌ها اگر می‌خواهند جامعه‌ای فراگیر داشته باشند، باید نظراتشان را بیان کرده و در این راستا اقدام کنند.

اگر شما توان‌خواه هستید، این کنوانسیون به شما، دولت شما و خانواده‌تان ابزارهایی برای تحقق حقوق و رویاهایتان می‌دهد. شما باید برای رفتن به مدرسه و شرکت در دیگر فعالیت‌ها، شانس برابری با دیگران داشته باشید. بزرگسالانی

که در زندگی شما هستند، فارغ از نوع توان‌خواهی‌تان، باید به شما کمک کنند که به این سو و آن سو رفته، ارتباط

برقرار کرده و با کودکان دیگر بازی کنید.

شما یک شهروند و عضوی از خانواده و جامعه هستید و می‌توانید سهم خود را ایفا کنید.

کارهایی که می‌توانید انجام دهید

برای آنکه تمام کودکانی که توان‌خواه هستند بتوانند به مدرسه بروند، بازی کنند، در فعالیت‌ها شرکت کنند و کارهایی

را انجام دهند که هر کودکی دوست دارد انجام دهد، مهم است که نگرش‌ها و قوانین تغییر کنند. آیا در مدرسه‌ی شما کودکان توان خواه می‌توانند در کلاس‌ها و دیگر فعالیت‌ها شرکت کنند؟ آیا معلم‌های شما به کودکانی که در بین شما

برای تحقق حقوق‌تان به پا خیزید. دیگران در کنارتان می‌ایستند. همه‌ی کودکان می‌توانند به مدرسه بروند، می‌توانند بازی کنند، و می‌توانند در همه چیز مشارکت کنند. ما درباره‌ی کارهایی که نمی‌توانیم انجام دهیم صحبت نمی‌کنیم. موضوع توانستن است!

ویکتور سستیگو پیندا

نیازهای خاص دارند گوش داده و به آنها پاسخ می‌دهند؟ آیا در مدرسه سطح شیب‌دار، مترجم شفاهی زبان اشاره، و یا فن‌آوری‌های یاری‌دهنده وجود دارد؟ اگر این‌طور است خوب است! در این صورت مدرسه‌ی شما با کودکان توان خواه عادلانه رفتار می‌کند و به آنها شانس برابری با دیگر کودکان برای یادگیری می‌دهد. مدرسه‌ی شما پیرو پیمان‌نامه است.

متأسفانه بسیاری از انسان‌ها رفتار عادلانه‌ای با کودکان توان خواه ندارند. برای فراگیر کردن جامعه‌تان، شما نیز نقشی دارید. شما می‌توانید این ایفای نقش را در خانه و مدرسه‌ی خود شروع کنید و سعی کنید ذهنیت والدین و معلم‌هایتان را تغییر دهید.

کارهای زیادی می‌توانید انجام دهید تا دیگران را درباره‌ی پیمان‌نامه و توانایی‌های افراد جوان توان خواه آگاه کنید. برای مثال شما می‌توانید:

- با یک سازمان یا کمپین همکاری کنید. قدرتمندی در تعداد است. برای متحد شدن، شما می‌توانید به شعبه‌ای محلی از یک سازمان ملی یا بین‌المللی بپیوندید یا آن را حمایت کنید. آنها احتمالاً برنامه یا کمپینی ویژه برای افراد جوان دارند.
- پروژه‌ی خودتان را تعریف کنید. کمپین آگاه‌سازی راه بیاندازید، حمایت‌های مالی دریافت کنید، پرسشنامه طراحی کنید (آیا با کسی از آشنایان شما ناعادلانه رفتار شده است؟ آیا مدرسه‌ی شما فقط پله دارد و سطح شیب‌دار ندارد؟)، و برای بر طرف کردن موانعی که یافته‌اید، دادخواستی تهیه کنید.
- باشگاهی برای ارتقاء پیمان‌نامه سازمان دهید. کودکان با توانایی‌های گوناگون را گرد هم جمع کنید، مناسب‌های اجتماعی را با دوستانتان برگزار کنید و از افراد جدید دعوت کنید تا به شما بپیوندند. دورهم فیلم ببینید یا با یکدیگر شام تهیه کنید. فقط خوش بگذرانید و از استعدادها و توانایی‌های منحصر به فرد همدیگر لذت ببرید.
- درباره‌ی حقوق افراد توان خواه در مدرسه خود و مدارس اطراف، سخنرانی‌هایی ترتیب دهید. خلاقیت به خرج دهید. پوستر درست کنید، نمایش اجرا کنید و اجازه دهید همکلاسی‌هایتان حقوق مندرج در پیمان‌نامه را درک کنند. از والدین یا معلم‌های تان بخواهید در ساماندهی برنامه‌ی سخنرانی کمک‌تان کنند و بگویند کجا و چه زمانی می‌توانید این آموزش‌ها را شروع کنید. مسئولین مدرسه را برای سخنرانی‌ها دعوت کنید.

- با گروهی از دوستانتان یک کاری هنری راجع به حقوق افراد توان‌خواه انجام دهید. این کار می‌تواند نقاشی، طراحی، مجسمه‌سازی یا هرچیز دیگری باشد که شما دوست دارید و به اطلاع‌رسانی کمک می‌کند. بررسی کنید که آیا می‌توانید کار هنری خود را در مدرسه، کتابخانه‌ی محله، گالری‌ها، رستوران‌ها یا هر جای دیگری به نمایش بگذارید تا دیگران از آن بهره‌مند شوند. شما می‌توانید نمایشگاهتان را به مناطق دیگر نیز انتقال دهید و بدین صورت به افراد بی‌شماری اطلاع‌رسانی کنید.
- تجربیات و چیزهایی که آموختید را با دیگران به اشتراک بگذارید. صدای جوانان یونیسف⁴، تالار گفت‌وگوی آنلاین شناخته‌شده‌ای برای بازگویی این نوع تجربیات توسط جوانان است.

موارد بالا تنها چند ایده از هزاران کاری است که شما می‌توانید انجام دهید. محدودیتی وجود ندارد. از یک بزرگتر قابل اعتماد بخواهید تا در این کار به شما کمک کند. خوش باشید!

لغت‌نامه

- اجرا⁵: به کار بستن. اجرای مفاد پیمان‌نامه یعنی به واقعیت درآوردن تعهدات.
- ارتباطات⁶: به اشتراک گذاشتن اطلاعات. همچنین به معنی شیوه‌ای از خواندن، صحبت کردن یا درک اطلاعات با استفاده از امکانات چندرسانه‌ای، چاپ درشت، خط بریل، زبان اشاره و یا بلندخوانی توسط دیگری است.
- اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر: این توافق که در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ به امضای همه‌ی کشورهای عضو سازمان ملل رسید، لیستی از حقوق همه‌ی انسان‌ها است.
- پذیرش (تصویب)⁷: تایید یا پذیرش رسمی (برای مثال، یک پیمان‌نامه یا اعلامیه).
- تبعیض: رفتار ناعادلانه با فرد یا گروهی از افراد به هردلیلی مانند نژاد، مذهب، جنسیت یا توانایی‌های متفاوت.
- تصویب⁸: زمانی که یک کنوانسیون یا توافق امضاء شده به صورت رسمی از سوی کشوری تایید می‌شود و قانون آن کشور می‌شود.
- اجتماع⁹: گروهی از افراد که در منطقه‌ای مشترک زندگی می‌کنند. همچنین به معنی افرادی است که علائق یا دغدغه‌های مشترک دارند.

4. www.unicef.org/voy

5. Implementation

6. Communication

7. Adopt

8. Ratification

9. Community

دیستروفی عضلانی¹⁰: وضعیتی که در آن عضلات به تدریج ضعیف می‌شوند.

سازمان ملل متحد: سازمانی متشکل از تقریباً تمام کشورهای دنیا. دولت‌ها در مقر سازمان ملل در نیویورک گرد هم می‌آیند و برای ایجاد صلح و ساختن جهانی بهتر با یکدیگر همکاری می‌کنند.

فن‌آوری‌های کمکی¹¹: ابزارهایی که به شما کمک می‌کنند تا کارهایی که قادر به انجام آنها نبودید را انجام دهید. برای مثال یک ویلچر به شما کمک می‌کند گشتی در اطراف بنید، حروف بزرگ‌تر روی صفحه‌ی نمایش کامپیوتر به بهتر دیدن شما کمک می‌کند.

قانونی¹²: مرتبط با قانون، بر مبنای قانون، یا خواست قانون.

کرامت¹³: ارزش ذاتی و حرمت شما به عنوان یک انسان. عزت نفس و احترام به خود. با رفتاری بر اساس کرامت انسانی مواجه شدن به معنای محترم واقع شدن توسط دیگران است.

کرامت ذاتی¹⁴: کرامتی که هر انسان با آن متولد می‌شود.

کشورهای عضو¹⁵: کشورهایی که یک کنوانسیون را امضا و با آن موافقت می‌کنند.

کمیته: گروهی از افراد که انتخاب شده‌اند تا با یکدیگر کار کرده و به گروه بزرگتری از انسان‌ها کمک کنند.

کنوانسیون: یک پیمان‌نامه یا توافق بین گروهی از کشورها به منظور تهیه‌ی قوانین مشترک و پیروی از آن است. کنوانسیون حقوق کودک توافقی است برای تضمین آنکه همه‌ی کودکان به عنوان عضوی از جامعه بتوانند از حقوق خود بهره‌مند شده و همچنین مراقبت‌های خاص و حمایتی که به عنوان کودک نیاز دارند را دریافت کنند. کنوانسیون حقوق کودک پذیرفته‌شده‌ترین پیمان‌نامه‌ی حقوق بشر در تاریخ است. کنوانسیون حقوق افراد توان‌خواه توافقی است برای تضمین آنکه تمام افراد توان‌خواه از جمله کودکان بتوانند از حقوق خود بهره‌مند شوند.

مفاد¹⁶: یک پاراگراف یا بخشی از یک سند قانونی که شماره‌گذاری شده است. این شماره‌ها کمک می‌کنند که اطلاعات مورد نیاز به راحتی پیدا شوند و درباره‌ی آنها نوشته یا صحبت شود.

یونیسف: صندوق کودکان ملل متحد. دفتر نمایندگی سیستم سازمان ملل که در زمینه‌ی حقوق کودکان، بقا و رشد آنها و حمایت از آنها فعالیت می‌کند تا جهان را برای کودکان و برای همه‌ی ما به جایی بهتر، امن‌تر و دوستانه‌تر تبدیل کند.

¹⁰. Muscular dystrophy

¹¹. Assistive technologies

¹². Legal

¹³. Dignity

¹⁴. Inherent dignity

¹⁵. States parties

¹⁶. Articles

این مطلب، ترجمه‌ای است از:

UNICEF and The Vicor Pineda Foundation, (2008). *It's about ability: An explanation of the convention on the rights of persons with disabilities*. New York.

